

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Ontwikkeling Julianalaan & Beatrixlaan te Wijhe

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

+316 83 77 25 48

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Ontwikkeling Julianalaan & Beatrixlaan te Wijhe

Leeuwarden, november 2022

In opdracht van:

Sammax b.v.

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Rapportage:

Mevr. A. Wieringa

Foto's:

Bureau FaunaX B.V.

Autorisatie:

Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX B.V. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2022). Nader Onderzoek Wet natuurbescherming/ Sammax b.v./ Ontwikkeling Julianalaan &
Beatrixlaan te Wijhe. Rapport 22151. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

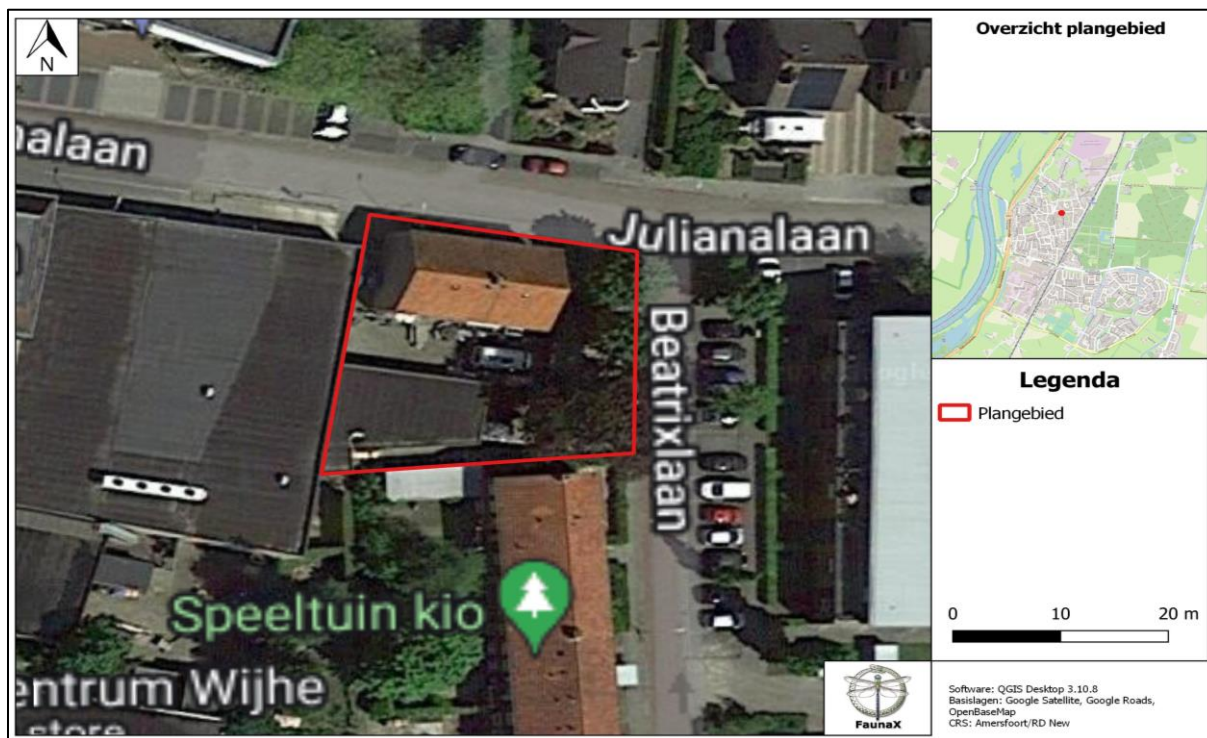
INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
2.	RESULTATEN NADER ONDERZOEK	2
2.1	Inleiding	2
2.2	Methodieken & Werkwijze	2
2.2.1	Huismus.....	2
2.2.2	Gierzwaluw	3
2.2.3	Vleermuizen	3
2.3	Resultaten.....	4
2.3.1	Huismus.....	4
2.3.2	Gierzwaluw	5
2.3.3	Vleermuizen	6
2.3.4	Steenmarter	7
3.	CONCLUSIES NADER ONDERZOEK.....	8
3.1	Huismus	8
3.2	Gierzwaluw.....	8
3.3	Vleermuizen	8
3.4	Steenmarter.....	8
4.	SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN	9
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	10

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens om de gebouwen op de hoek van de Julianalaan en de Beatrixlaan te slopen om hier in de plaats een uitbreiding voor de naastgelegen supermarkt in de vorm van een magazijn met daarboven een vijftal appartementen te realiseren. (figuur 1.1).

Figuur 1.1. Overzicht plangebied te Wijhe.

Op donderdag 19 mei 2022 is voor dit project een ecologische quickscan uitgevoerd (Bureau FaunaX, 2022). In tabel 1.1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten uit deze quickscan.

Tabel 1.1. Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art.	Art.	Art.	Vrijgesteld	Advies
			3.1	3.5	3.10		
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedtijd of onder ecologische begeleiding
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Huismus	Ja	X				Quickscan geldt mogelijk als nader onderzoek, direct overgaan op Ontheffingsaanvraag Wnb
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Gierzwaluw	Ja	X				Nader onderzoek en ontheffingsaanvraag Wnb
Zoogdieren	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Zoogdieren	Steenmarter	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Zoogdieren Amfibieën	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht
Overig aandachtspunten	Aandachtspunt					Advies	
Gebiedsbescherming	Stikstofdepositie					AERIUS-berekening uitvoeren	

In onderhavige rapportage worden de resultaten van het nader onderzoek samengevat.

2. RESULTATEN NADER ONDERZOEK

2.1 Inleiding

In deze rapportage vindt men de resultaten van het nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van (huismus en) gierzwaluw en verblijfplaatsen van vleermuizen en steenmarter, uitgevoerd in 2022.

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin verschillende soortgroepen geïnventariseerd kunnen worden. Deze optimale periode hangt bijvoorbeeld samen met vliegtijd, broedtijd en balts.

Bureau FaunaX B.V. is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk conform deze protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

2.2 Methodieken & Werkwijze

2.2.1 Huismus

Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de huismus is grotendeels uitgevoerd conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (Bij12, 2022). Ten tijde van de quickscan is dit geactualiseerde document gepubliceerd. Eén van de veranderingen die is doorgevoerd is dat in de periode 15 maart- 20 juni drie veldbezoeken kunnen worden uitgevoerd in plaats van vier. Hier waren we echter niet van op de hoogte, waardoor we onterecht tot de conclusie kwamen dat nader onderzoek conform het kennisdocument (versie 2017) afronden in 2022 niet meer mogelijk was.

Het veldbezoek in het kader van de quickscan heeft echter tijdens het broedseizoen van de huismus plaatsgevonden, waardoor dit als de eerste onderzoeksrunde van het nader onderzoek huismus kan gelden. Tijdens het veldbezoek van de quickscan is binnen het plangebied een dusdanige hoeveelheid huismusnesten aangetroffen, dat we vanuit durven gaan dat dit een volledig beeld van de situatie geeft. Het is naar ons inzien simpelweg niet realistisch om er vanuit te gaan dat zich op zo'n kleine oppervlakte nog meer territoria bevinden. We achten de kans op gemiste nestplaatsen van huismus dusdanig klein en onwaarschijnlijk dat de resultaten naar ons inzien betrouwbaar genoeg zijn om tot een ontheffingsaanvraag over te gaan.

Het onderzoek heeft derhalve plaatsgevonden aan de hand van één veldbezoek (tabel 2.1) in de periode 15 maart – 20 juni. Het veldbezoek is afgelegd onder goede weersomstandigheden, zonder regen, harde wind en/of te koude temperaturen. De volgende waarnemingen van territoriale of nest-indicerende huismussen hebben gediend als criteria voor het vaststellen van de aanwezigheid van verblijfplaatsen:

- De aanwezigheid van een territoriaal (zingend) mannetje op een goed zichtbare locatie als bijvoorbeeld een dakgoot of schoorsteen, dan wel de aanwezigheid van een paartje met balts, paring of ander gedrag dat wijst op de aanwezigheid van een nestplaats. Aan de hand van dergelijke waarnemingen kan worden aangetoond dat er in de directe nabijheid een nest aanwezig is, maar zal de exacte locatie hiervan vaak niet bekend zijn.
- Een nest-indicatieve waarneming: het nest zelf is vaak niet zichtbaar, wel kan een nestlocatie worden afgeleid aan de hand van een bezoek van een oudervogel aan de waarschijnlijke nestlocatie, de aanwezigheid van vogels met nestmateriaal, in- of uitvliegende vogels met voedsel of ontlastingspakketjes, hoorbaar bedelende jongen vanuit de nestlocatie.

Tabel 2.1. Details veldbezoeken huismus.

Ronde	Datum	Weersomstandigheden
1 (quickscan)	19-5-2022	18°C, 2 BFT, licht bewolkt

2.2.2 Gierzwaluw

Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gierzwaluwen is uitgevoerd conform het inventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (BIJ12, 2017). Het onderzoek heeft bestaan uit een territoriumkartering in de periode tussen 1 juni (voor deze datum zijn nog niet alle broedvogels aanwezig) en 15 juli. Tijdens het onderzoek is ook gelet op waarnemingen van andere soorten zoals *huismus* en *steenmarter*.

In deze periode zijn in het plangebied drie onderzoek rondes (tabel 2.2) uitgevoerd, met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen. Minimaal één van de onderzoek rondes is uitgevoerd tussen 20 juni en 7 juli, wanneer de kans op de aanwezigheid van jongen het grootst is. De veldbezoeken vonden steeds tegen zonsondergang plaats (over het algemeen tussen circa 21:00 en 22:30 uur), wanneer de kans op het invliegen van vogels het grootst is en zoveel mogelijk onder gunstige weersomstandigheden, bij droog weer en met weinig wind. Een telling bij langdurig koud en nat weer is zinloos: de broedvogels zijn dan elders of zitten stil op het nest.

Bij de onderzoeksrondes is gelet op gedrag dat indicierend is voor broedende vogels, zoals door het plangebied vliegende groepjes gierende dieren met vluchten op dakgoot-, nok- en huishoogte en (vooral) bezoeken aan de waarschijnlijke nestplaats door invliegende dieren. Bij het observeren van deze laatste groep is rekening gehouden met de aanwezigheid van *bouncers*, niet-broedende vogels die roepend op een potentiële nestplaats aanvliegen en even hiervoor blijven hangen of deze kort aantikken zonder naar binnen te vliegen. In het geval van de aanwezigheid van een bezette nestlocatie roept dit vaak een reactie op van de aanwezige broedvogel(s), derhalve vormt dit gedrag van *bouncers* een goede manier om verblijfplaatsen op te sporen.

Tabel 2.2. Details veldbezoeken gierzwaluw.

Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Weersomstandigheden
1	22-6-2022	21:00 – 22:30 uur	22°C, 1 BFT, helder
2	5-7-2022	21:00 – 22:30 uur	16°C, 3 BFT ZW, licht bewolkt
3	15-7-2022	21:00 – 22:30 uur	17°C, 2 BFT W, Bewolkt

2.2.3 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft bestaan uit een onderzoek naar de aanwezigheid van paar- en kraamverblijfplaatsen en is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021). Tijdens het onderzoek is ook gelet op waarnemingen van andere soorten zoals *huismus* en *steenmarter*.

Het plangebied is voor het vleermuisonderzoek volledig te overzien en opdelen in deelgebieden is niet van toepassing. In totaal heeft dit onderzoek bestaan uit drie onderzoeksrondes tijdens de kraamperiode (15 mei – 15 juli, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken, waarvan minimaal één een ochtendbezoek) en twee onderzoeksrondes tijdens de paarperiode (15 augustus – 15 september, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken, waarvan minimaal één bezoek rond middernacht en alle rondes minimaal 3 uren vanaf zonsondergang) (tabel 2.3).

Afhankelijk van de soort verblijven vleermuizen in bomen (zoals rosse vleermuis, watervleermuis, bosvleermuis en franjestaart), in gebouwen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis) of zowel in bomen en gebouwen (ruige dwergvleermuis, grootoorvleermuis en baardvleermuis). De meeste soorten maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen.

Het onderzoek heeft zich specifiek gericht op die soorten waarvan mag worden aangenomen dat ze in gebouwen (kunnen) verblijven. Alle ronden zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Voor de determinatie van vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector van het type D240X Pettersson met opnameapparatuur met zowel heterodyne als vertraagde opnamemogelijkheden. De sonargeluiden zijn geanalyseerd met gespecialiseerde software (programma 'Batsound'). Daarnaast is er gebruik gemaakt van een verrekijker en een lichtsterke zaklamp.

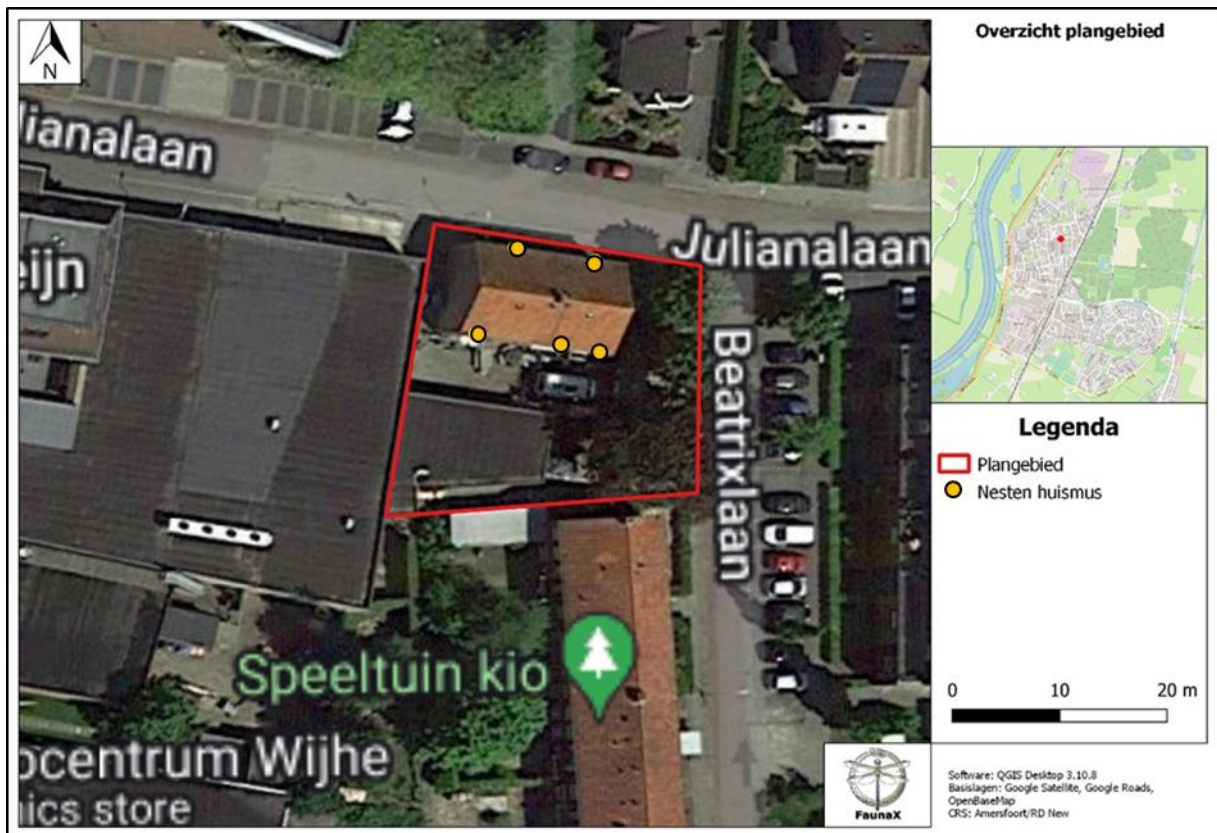
Tabel 2.3. Details veldbezoeken vleermuizen.

Ronde	Datum	Begin- en eindtijd	Zon op/onder	Weersomstandigheden
Kraam 1	22-6-2022	22:10 – 0:10 uur	22:10 uur	22°C, 1 BFT, Helder
Kraam 2	5-7-2022	03:00 – 05:10 uur	5:10 uur	12°C, 1 BFT, Half bewolkt
Kraam 3	15-7-2022	22:00 – 0:10 uur	21:57 uur	17°C, 2 BFT W, Bewolkt
Paar 1	19-8-2022	21:00 – 1:00 uur	21:00 uur	19°C, 2 BFT ZW, Bewolkt
Paar 2	9-9-2022	20:00 – 23:00 uur	20:00 uur	15°C, 2 BFT ZW, Bewolkt

2.3 Resultaten

2.3.1 Huismus

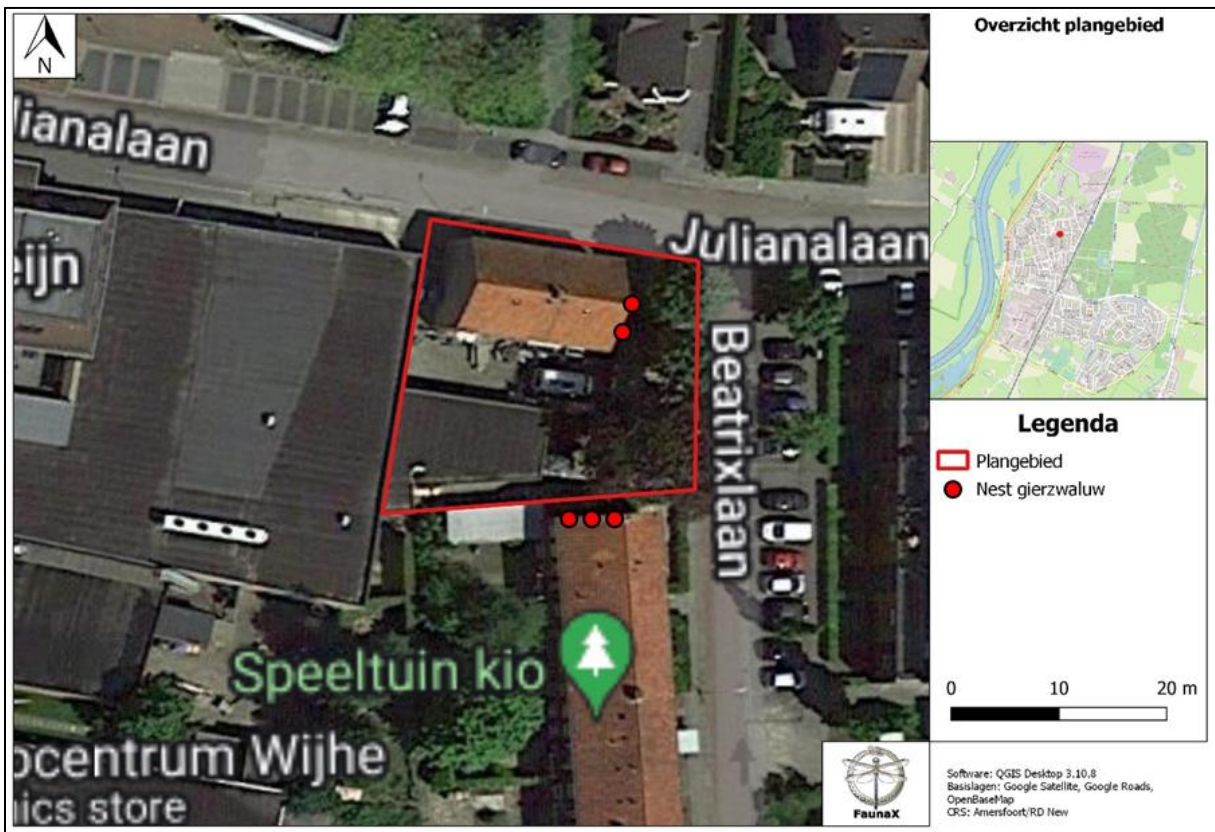
Bij de quickscan en het nader onderzoek naar nestplaatsen van huismussen zijn er **vijf nestplaatsen van huismus** binnen het plangebied aangetroffen (figuur 2.1). Alle nesten bevinden zich onder de onderste rij dakpannen, waarvan twee aan de noordzijde van de woningen en drie aan de zuidzijde van de woningen.

Figuur 2.1. Locaties nestplaatsen huismus op kaart.

2.3.2 Gierzwaluw

Bij de quickscan en het nader onderzoek naar gierzwaluw zijn **twee nestplaatsen van gierzwaluw** aangetroffen binnen het plangebied (figuur 2.2). De nestplaatsen bevinden zich aan de oostzijde van het blok onder de bovenste hoekvorst en de 10^e hoekvorst zuidoostzijde (figuur 2.3). Deze nestplaatsen binnen het plangebied zijn onderdeel van een grotere kolonie. Naast nestplaatsen binnen het plangebied zijn namelijk in de woning ten zuiden onder hoekvorsten en in het pand ten oosten in nestkasten meerdere paartjes gierzwaluw aangetroffen.

Figuur 2.2. Locaties nestplaatsen gierzwaluw op kaart.

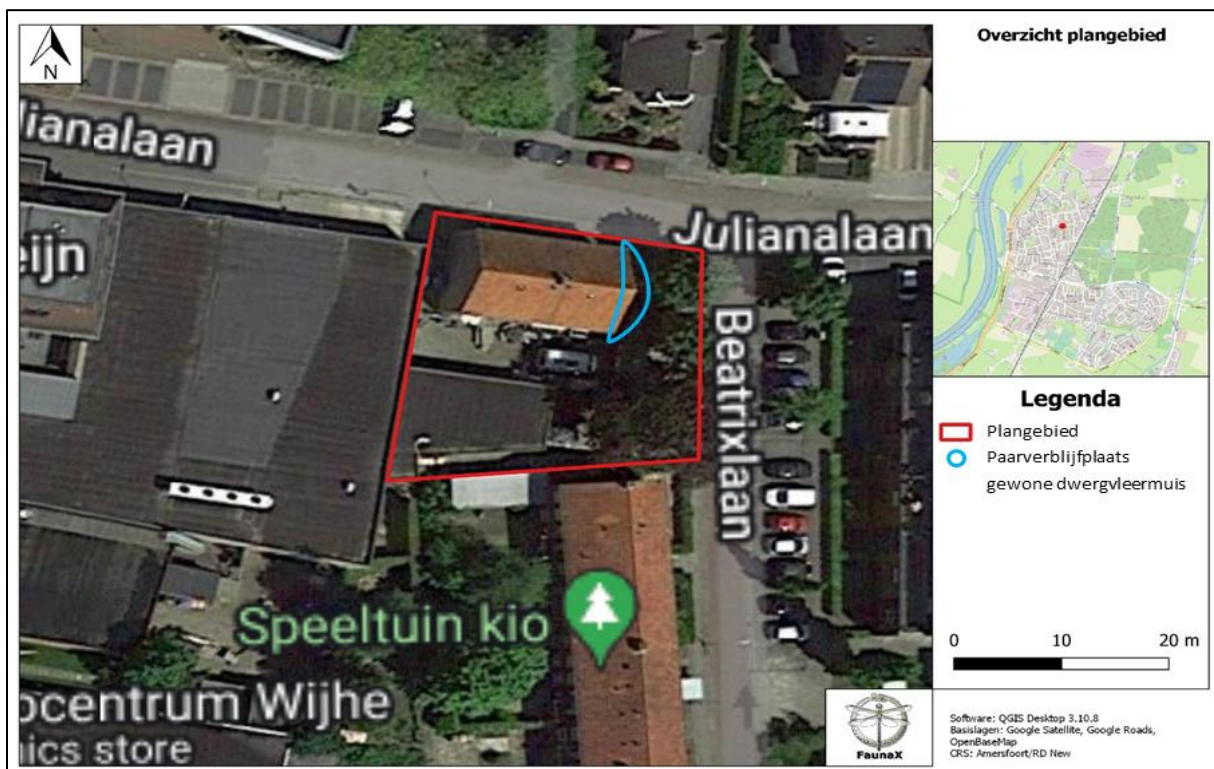

Figuur 2.3. Detailfoto gierzwaluw nestlocaties aan de oostzijde van het plangebied.

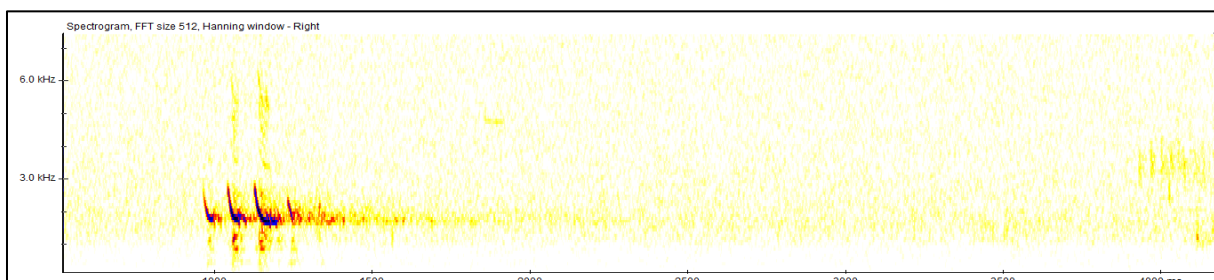
2.3.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen verschillen over het jaar in functie en zijn daarbij te onderscheiden in zomerverblijven (één of enkele individu(en) bij elkaar tijdens de kraamperiode), kraamverblijven (grote aantallen vrouwtjes en hun jongen bij elkaar), paarverblijven (één of enkele individuen tijdens de paarperiode) en winterverblijven (al dan niet grote aantallen bij elkaar rond de winter).

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is één verblijfplaats, één paarverblijfplaats van een individuele gewone dwergvleermuis aangetroffen binnen het plangebied (figuur 2.4). De waargenomen sociale roepjes tijdens de paarperiode (figuur 2.5), indicatief voor een paarverblijfplaats, zijn rond de hoekvorsten van de oostzijde van het blok waargenomen, waardoor er kan worden uitgegaan dat de verblijfplaats waarschijnlijk onder één van de hoekvorsten zit, de exacte locatie was echter niet te achterhalen. Daarnaast zijn er foeragerende en langs vliegende vleermuizen waargenomen, voornamelijk gewone en ruige dwergvleermuizen en af en toe laatvliegers en rosse vleermuizen. Deze vleermuizen hadden geen binding met het plangebied, behalve dan als foerageergebied. Vermoedelijk zit er een paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis bij de woningen ten noorden buiten het plangebied en een paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis elders buiten het plangebied. Tevens is tijdens het nader onderzoek geen zwermgedrag waargenomen.

Figuur 2.4. Locatie paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis op kaart.

Figuur 2.5. Spectrogram opname sociaal roepje gewone dwergvleermuis bij het plangebied.

2.3.4 *Steenmarter*

Tijdens het nader onderzoek is éénmaal een waarneming van steenmarter gedaan (figuur 2.6). De enkele waarneming suggereert dat steenmarter de omgeving en het plangebied als foerageergebied gebruikt, echter er zijn geen aanwijzingen dat de verblijfplaats van steenmarter binnen het plangebied aanwezig is.

Figuur 2.6. Waarneming van steenmarter tijdens het nader onderzoek bij het plangebied.

3. CONCLUSIES NADER ONDERZOEK

3.1 Huismus

Bij het nader onderzoek naar huismus zijn **vijf nestplaatsen van huismus** binnen het plangebied aangetroffen. De werkzaamheden zullen negatieve gevolgen door middel van verstoring en vernieling van de nestplaatsen van huismus teweeg brengen, waardoor er in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor wat betreft de voortgang van het project een ontheffing betreffende huismus dient te worden aangevraagd bij de provincie Overijssel.

- Tijdens het nader onderzoek naar nestplaatsen van huismus zijn **vijf huismus nestlocaties** aangetroffen die door de werkzaamheden verstoord worden/verloren gaan. Voor de voortgang van het project omtrent huismus zal er een ontheffing Wnb soorten moeten worden aangevraagd bij de provincie Overijssel.

3.2 Gierzwaluw

Bij het nader onderzoek naar gierzwaluw zijn **twee nestplaatsen van gierzwaluw** binnen het plangebied aangetroffen. De werkzaamheden zullen negatieve gevolgen door middel van verstoring en vernieling van de nestplaatsen van gierzwaluw teweeg brengen, waardoor er in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor wat betreft de voortgang van het project een ontheffing betreffende gierzwaluw dient te worden aangevraagd bij de provincie Overijssel.

- Tijdens het nader onderzoek naar nestplaatsen van gierzwaluw zijn **twee gierzwaluw nestlocaties** aangetroffen die door de werkzaamheden verstoord worden/verloren gaan. Voor de voortgang van het project omtrent gierzwaluw zal er een ontheffing Wnb soorten moeten worden aangevraagd bij de provincie Overijssel.

3.3 Vleermuizen

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is **één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis** binnen het plangebied aangetroffen. De werkzaamheden zullen negatieve gevolgen door middel van verstoring en vernieling van de verblijfplaats van gewone dwergvleermuis teweeg brengen, waardoor er in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor wat betreft de voortgang van het project een ontheffing betreffende gewone dwergvleermuis dient te worden aangevraagd bij de provincie Overijssel.

- Tijdens het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is **één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis** binnen het plangebied aangetroffen die door de werkzaamheden verstoord wordt/verloren gaat. Voor de voortgang van het project omtrent gewone dwergvleermuis zal er een ontheffing Wnb soorten moeten worden aangevraagd bij de provincie Overijssel.

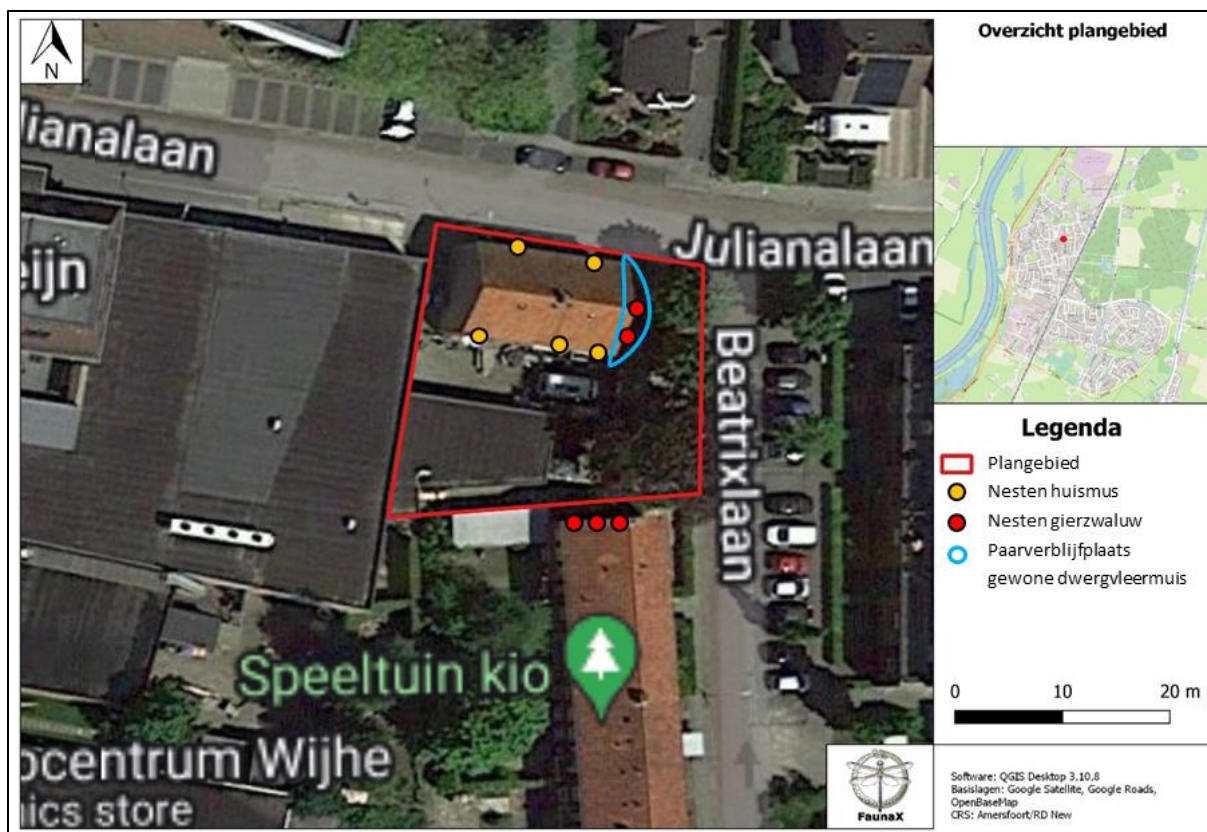
3.4 Steenmarter

Bij het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van steenmarter zijn geen verblijfplaatsen binnen het plangebied aangetroffen. Voor wat betreft de voortgang van het project zijn met oog op steenmarter geen verdere vervolgstappen benodigd.

- Tijdens het nader onderzoek zijn **geen verblijfplaatsen van steenmarter** binnen het plangebied aangetroffen. Er is er voor de voortgang van het project omtrent steenmarter geen ontheffing nodig.

4. SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN

Om de werkzaamheden binnen de kaders van Wet natuurbescherming uit te voeren, bevelen wij de volgende vervolgstappen aan. Deze vervolgstappen hebben betrekking op de resultaten van het nader onderzoek (figuur 4.1) en de resterende aanbevelingen uit de ecologische quickscan.

Figuur 4.1. Overzicht aangetroffen beschermde nest- en verblijfplaatsen binnen het plangebied.

Vervolgstappen

- Ontheffing Wnb soorten aanvragen bij de provincie Overijssel voor:
 - **Huismus:** vijf nestplaatsen;
 - **Gierzwaluw:** twee nestplaatsen;
 - **Gewone dwergvleermuis:** één paarverblijfplaats.
- Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart – 15 juli).
- Houd rekening met de zorgplicht (zie quickscan, rapport nummer 22027).

5. BRONNEN EN LITERATUUR

BIJ12, 2022/2017. Kennisdocumenten huismus *Passer domesticus*, gierzwaluw *Apus apus* en gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2022/2017.

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Bureau FaunaX B.V. (2022). Quickscan Wet natuurbescherming/Ontwikkeling Julianalaan en Beatrixlaan te Wijhe. Rapport 22027. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2009. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Biologie, kenmerken, bedreigingen. Tirion Natuur.

Lange R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.), 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), Utrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.